

Kaniperheen Lastenhoitaja - Kuvakirjan kuvitus ja taitto

*Opinnäytetyö
Lahden ammattikorkeakoulu,
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma,
graafinen suunnittelu*

Anna Polkutie
Kevät 2013

Kaniperheen Lastenhoitaja - Kuvakirjan kuvitus ja taitto

*Opinnäytetyö
Lahden ammattikorkeakoulu,
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma,
graafinen suunnittelu*

*Anna Polkutie
Kevät 2013*

TIIVISTELMÄ

Lahden ammattikorkeakoulu,
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Polkutie, Anna: Kaniperheen Lastenhoitaja -
Kuvakirjan kuvitus ja taitto
Graafisen suunnittelun opinnäytetyö,
82 sivua
Kevät 2013

Asiasanat: kuvitus, kuvittaja, kuvakirja, satukirja, taitto, lapsi

Opinnäytetyön aihe on kuvitus ja taitto alle kouluikäisten lasten kuvakirjalle. Kirjallisessa raportissa tarkastellaan taustatyönä kuvituksen merkitystä lapselle, lasta kuvakirjan käyttäjänä, sekä kuvittajan haasteita ja vastuuta lapsille kuvittaessa.

Prosessin kuvauksessa käyn läpi itse kirjan suunnittelun aina työn lähtökohdista ja tavoitteista projektin eri vaiheiden kautta loppupäätelmiin ja valmiin konseptin esittelyyn.

Tavoitteenani oli kehittää taitojani kuvittajana ja syventää osaamistani kokonaisen kirjakonseptin suunnittelussa.

Tutkimus- ja inspiraationlähteenä olen käyttänyt sekä kuvakirjoja että kuvituksen teoriaa käsitteleviä teoksia.

ABSTRACT

Lahti University of Applied Sciences,
Institute of Design
Degree Programme in Visual Communications
Polkutie, Anna: Illustrations and layout for children´s picture book

Graduation project in Graphic Design,
82 pages
Spring 2013

Keywords: illustration, illustrator, picture book, story book, layout, child

Subject of this thesis is illustrations and layout for pre-school children´s picture book. The report takes a look at what illustrations actually mean for children, what kind of a book user a child is and what challenges and responsibilities an illustrator faces when creating illustrations for children.

In the process description I go through my goals, every part of the book project, final conclusions and in the end, I demonstrate my concept with pictures.

My goals were to develop my skills as an illustrator and to deepen my knowledge in designing a full book concept.

I have used picture books and studies of illustration as my inspiration and source for theories.

SISÄLLYS

1. *JOHDANTO*
 - 1.1 Alkusanat
 - 1.2 Mitä
 - 1.3 Miksi
 - 1.4 Kenelle
2. *TAVOITTEET*
3. *TAUSTATUTKIMUS*
 - 3.1 Kuvituksen merkitys & Lapsi kuvikirjan tarkastelijana
 - 3.2 Kuvittajan vastuu ja haasteet
4. *PROSESSI*
 - 4.1 Alun ponnistelut
 - 4.2 Kuvitustekniikan etsiminen
 - 4.3 Työvälineet
 - 4.4 Kuvituskuvan ja valokuvan kumman ihana liitto
 - 4.5 Hahmoluonnostelua
 - 4.6 Ympäristö ja sommittelu
 - 4.7 Typografia
 - 4.8 Kansien suunnittelu
 - 4.9 Haasteet
5. *LOPPUPÄÄTELMÄT*
6. *LÄHTEET*
 - 6.1 Kirjallisuuslähteet
 - 6.2 Kuvalliset lähteet
 - 6.3 Inspiraatiolähteet
7. *LIITTEET*
 - 7.1 Tarina
 - 7.2 Kirjan layout

I. JOHDANTO

1.1 Alkusanat

Kuvakirjan historia Suomessa juontaa juurensa aina 1700- ja 1800-luvun taitteeseen, jolloin koko Euroopassa muodostui nykyaikainen lapsikäsitys. Lapsen tarpeita ja kiinnostuksen kohteita alettiin ylemmissä yhteiskuntakerroksissa ymmärtää paremmin ja aikaisemmin vallinnut ajatus lapsesta pienestä aikuisena alkoi väistyä. (Ihonen, 2003, 12.)

Romantiikan aate oli avainasemassa lapsikäsitteen muutoksessa. Suomeen romantiikan aate saapui 1800-luvun alussa ja toi tullessaan lapsen ihailun viattomuuden ja luonnonläheisyyden ansiosta. Ensimmäinen selkeä esiintyminen lapsikäsitteen muuttamisessa oli Zacharias Topeliuksen teoksissa ja 1800-luvun puolivälissä. Uusi ajatus korosti lasten kasvatusta, joka valmentaisi heitä aikuisten maailmaa varten. Suorien moraalisten kehotusten sijaan kasvatuksessa alettiin kuitenkin enenevässä määrin vetoamaan lapsen mielikuvitukseen ja tunteisiin. Lapsille suunnatussa kuvituksessa tämä romantiikan ajan ajatus alkoi näkyä kuvailevina ja fantasiamaailmoista kertovina satukuvituksina valistuksen ajan opettavaisen havaintokuvan sijaan. Kuvan tehtävä oli nyt avartaa

mieltä mielikuvituksen runollisiin maise-miin. (Ihonen, 2003, 12.)

Suomessa ensimmäisenä satukuvitusteokse-
na pidetään Z. Topeliuksen satukokoelmaa
”Sagor” eli ”Satuja”, johon hänen vaimon-
sa Emilie Topelius teki kuvituksen. Kirja il-
mestyi vuonna 1847 ja siinä oli kahdeksan
pientä puupiirrosta, joihin Emilie Topelius
loihti vesiväreillä värityksen koko 500 kap-
paleen painoksen kuviin. Emilie Topeliusta
pidetään näin ensimmäisenä suomalaisena
satukuvittajana. (Laukka 2003, 90.) Tästä sai
alkusysäyksensä suomalaisen satukuvituksen
kehitys, joka tänä päivänä elää ja voi hyvin
tuottaen joka vuosi uusia upeita lastenkirjoja
lapsia ja aikuisia ilahduttamaan.

Minusta on mahtavaa, että juuri kuvitus
on omalta osaltaan ollut heijastamassa lap-
sen aseman muutosta jo varhain. Toisaalta
ennen televisiota yhteisillä tarinahetkillä on
ollut iso merkitys myös aikuisten maailmas-
sa niin tiedon välittäjänä, kuin yhteisen viih-
tymisen välineenä. Ei siis ole ihme, että juu-
ri sadut ja sen myötä kuvitus on ymmärretty
loistavaksi välineeksi lapsen ja aikuisen väli-
sen maailman yhteensulattamiseen.

Emilie Topeliuksen kuvituksia Z. Topeliuksen kirjasta Sagor.

1.2 Mitä

Opinnäytetyöni aihe on kuvitus ja taitto alle kouluikäisten lasten kuvakirjalle, kirjailija Nina Kilpimaa-Lipastin eläinsatuun. Taus-tatutkimuksessa syvennyn kolmeen pää-teemaan: lapsi kuvakirjan käyttäjänä, ku-vituksen merkitys lasten kuvakirjassa, sekä kuvakirja lapsen ja aikuisen välisen kommu-nikaation välineenä.

1.3 Miksi

Opinnäytetyön suurin merkitys minulle it-selleni on syventää jo olemassa olevia tie-tojani ja vahvuuksiani kuvittajana ja tä-män vuoksi olin jo hyvissä ajoin päättänyt, että haluan opinnäytetyöni koskevan jo-tenkin kuvittamista. Toisen ja kolmannen opiskeluvuoden aikana tehdessäni erilaisia kuvitustyöprojekteja löysin omimmaksi ku-vitusalueekseni juuri lapsille suunnattujen julkaisuiden kuvittamisen.

Perinteisten asiakastöiden kohdalla hyvin usein ongelmana on kuitenkin se, että ku-vitus tehdään hyvin pitkälti asiakkaan miel-tymysten ja näkemyksen mukaan. Koin, et-tä minulla on ehkä viimeinen mahdollisuus pitkään aikaan tehdä täysin asiakkaasta riip-pumaton kuvitustyö, jossa pääsen käyttä-mään parasta tietotaitoani ja soveltamaan sitä ilman, että ulkopuoliset tahot pystyvät liikaa vaikuttamaan kuvitukseen. Toki aion ottaa kritiikkiä vastaan kirjoittajalta ja oh-jaajilta ja tämän avulla pystyn oman suodat-timeni kautta parantamaan kuvitustani.

Opiskeluaikana varsinaiseen kuvittamiseen syventyvien ja sen teoriaan liittyvien kurssi-en määrä on ollut rajallinen ja tunsin jäävä-ni jostain paitsi. Ajattelin kokonaisen sadun kuvittamisen olevan projektina sen verran mittava, että sen aikana pystyisin kehittä-mään tyyliäni ja sisällyttämään myös teori-apuoleen osaksi opintojani. Halusin ottaa myös taiton mukaan työprosessiin, jotta sai-sin paremmat valmiudet kokonaisen paino-tuotteen valmiiksi saattamiseen alusta lop-puun. Minulle oli tärkeää tehdä kokonainen tuote, jolle on selvä kohdeyleisö ja markkinat.

1.4 Kenelle

Kohderyhmän lopullinen määrittäminen syn-tyi oikeastaan vasta silloin kun löysin mielei-sen tekstin. Sitä ennen olin miettinyt vain ha-luavani tehdä kuvituksen lapsille, mutta vasta teksti määritti, että kyseessä on kuvakirja juu-ri alle kouluikäisille lapsille. Koen kohderyh-män edustajat hyvin kiitolliseksi kuvakirjan käyttäjäksi, koska suurin osa alle kouluikäi-sistä ei osaa vielä lukea. Näin ollen kuvien merkitys on entistä suurempi. Kuvitus toimii myös vahvana siltana lukijan ja lapsen välillä, jolloin kuvittajan vastuu toimivasta kuvituk-sesta korostuu entisestään. Juuri tämä kuvitta-jan vastuu kiinnostaa minua kovasti ja otinkin sen mielenkiintoisena haasteena opinnäyte-työtäni rakentaessa. Käsittelem aihetta lisää taustatutkimus -osiossa.

Kohderyhmässä tulee ottaa huomioon myös aikuiset. Kuvitusten tulee miellyttää sekä oi-kean ikäryhmän lapsia että niitä aikuisia, jot-ka kirjan lapselle ostavat. Kuvituksen tulee olla siis houkutteleva paitsi lapsen myös ai-kuisen mielestä.

2. TAVOITTEET

Tavoitteenani prosessin aikana on vahvistaa ilmaisuni kuvittajana ja kehittää valmiuksiani kokonaisen kuvakirjan visuaalisuuden suunnittelussa alusta loppuun aina valmiiksi tuotteeksi asti. Näiden tavoitteiden täyttymistä prosessin aikana tukee vahvasti opinäytetyön kirjallisen osan taustatutkimus.

Tavoitteena on myös kasvattaa ymmärrystä kuvituksen merkityksestä ja kohderyhmän tarpeista. Kuvakirjoja ja lastenkuvitusta käsittelevän kirjallisuuden ja muun lähdemateriaalin tutkiminen ja jäsentely omien ajatusten kanssa kuvittajan työstä ja roolista viestinvälittäjänä auttavat kasvattamaan identiteettiäni juuri lastenkirjan kuvittajana.

Työni tavoitteet painottuvat kuitenkin itse tuotteen lopputulokseen, eheään ja kauniiseen kirjaan, joka ottaa huomioon sekä aikuisen että lapsen tarpeet kuvakirjan käyttäjänä. Haluan tuoda oman ilmaisuni kautta lapsille lisää kokemuksia. Kun lopputulos on kaunis, eheä ja dynaaminen kokonaisuus, olen varmasti saavuttanut myös oppimistavoitteeni suurimmalta osin. Itse kirjasta on tavoitteena tehdä julkaistava tuote, joten minulla on myös suuret odotukset sen teknisen toimivuuden suhteen painotyön jälkeen.

3. TAUSTATUTKIMUS

3.1 Kuvituksen merkitys ja lapsi kuvakirjan tarkastelijana

”Kuvituskuvien merkitys on paljon muutakin, kuin viihdyttää katsojaa, somistaa tai tukea tekstin sanomaa; ne välittävät visuaalista viestiä ja ruokkivat katsojan mielikuvan syntymistä. Parhaimmillaan kuva toimii tekstin tukena mutta elää samalla omaa elämäänsä ja siivittää katsojan mielikuvitusta.” (Ahjopalo-Nieminen 1999, 15.)

Ahjopalo-Nieminen kiteyttää yllä mainitussa kauniisti yhden kuvittajan ammatin hienoimmista asioista: kyvyn antaa ilmaisunsa kautta lisää kokemuksia lukijoille. Juurin tämän kaltaiseen moniulotteisen kokemuksen luomiseen haluan pyrkiä vahvasti myös omassa opinnäytetyössäni. Olen aiemminkin työssäni huomannut, että juuri silloin palkinto itselleni on suurin, kun kuulen työni antaneen paljon myös muille. Koitan kuvitustöissäni yleensäkin löytää sellaisia kerronnallisia elementtejä, joilla pystyn ilmaisemaan tarinan ilmapiiriä, tunne- ja tahtotilaa. Värit ja tekstuurit palvelevat tätä asiaa loistavasti.

Yksi tärkeimmistä kuvan tehtävistä on tuottaa tunne-elämyksiä käyttäjälleen. Kuvakirjan tehtävä on aina Jorö-Jukan päivistä lähtien ollut lasten huvittaminen ja silloin, kun lasta huvitetaan, hänen tunteisiinsa vaikutetaan. (Heinimaa 2001, 152.)

Kuvakirjojen kautta voidaan käsitellä lapsen kanssa myös negatiivisia tunteita, kuten surua tai pelkoa, sekä vaikeita elämäntilan-

teita, joita perheet saattavat kohdata arjessaan. Koska kuvakirjan draamankaarella tarina päättyy useimmiten hyvin ja paha voitetaan, niin pelottavan ja vieraan asian käsittely tuntuu lapsesta turvalliselta. (Huovinen 2003, 24.)

Huovinen mukaan kuvituksen tehtävä on siirtää lukija hetkeksi pois reaali maailmasta. Sadussa selvän eron tekeminen reaali maailman ja satumaailman välille on merkittävä asia, sillä näin pelottavatkin satumaailmat tuntuvat lapselle turvallisilta lähestyä ja hänen ei tarvitse miettiä ovatko tarinan tapahtumat totta. Tämän eron luomisessa korostuu vahvasti kuvituksen merkitys. (Huovinen 2003, 24.)

Tänä päivänä yhä yleisempiä ovat myös sellaiset kuvakirjat, jotka liittyvät johonkin tiettyyn elämäntilanteeseen, kuten avioeroon tai sairastumiseen ja niiden käsittelyyn lapsen keinoin (Heimonen 2011, 16). Tällaisesta kuvakirjasta mielestäni erittäin hyvä esimerkki on Päivi Franzon kirjoittama ja Sari Airolan kuvittama Surun saappaat (2006). Kirja käsittelee koskettavasti pienen Eemin ja koko muun perheen surua ja siitä selviämistä, kun isoäiti sairastuu ja menehtyy. Kyseisestä kirjasta mieleeni on painunut lähtemättömästi yksi kuva.

”Hän kieltäytyi mummon tarjoamasta suklaastakin toivoen, että jos mummo syöttäisi suklaan syöväälle, sen nälkä ehkä laantuisi.”

Sari Airolan kuvitus kirjasta Surusaappaat

Kuvassa on harmaa ja laiha isoäiti, jonka vatsaan on piirretty pelottavat terävät hampaat kuvastamaan sairautta. Kuvitus selittää lapselle sopivalla tavalla tekstissä hyvin hienovaraisesti ja lapsen omaisesti käsiteltyä isoäidin voimat vievää pahaa.

Juuri tämän kaltaisia vahvoja ymmärryksen siltoja kuvitus pystyy parhaimmillaan rakentamaan ja tarjoamaan sanatonta ymmärrystä hetkillä, kun oikeita sanoja on vaikea löytää.

Myös opinnäytetyöni sadussa löytyy tarinan lapselle välittämä vertaistuki. Monia lapsia saattaa jännittää paljonkin uusi tilanne, kun vanhemmat lähtevät töihin ja päivät viettäinkin uuden ihmisen kanssa. Kaniperheen lastenhoitajan etsintä, joka päättyy onnellisesti ihanan, äidin turvaa huokuvan hoitajan löytymiseen, välittää lapsille viestiä, ettei päivähoitossa ole mitään pelättävää. Sängyn alle piiloon luikkivat pikku kanit viestittävät lukijalle, että myös muita jännittää sama tilanne ja se on ihan normaalia.

Tarinan ja kuvituksen sisällöllisten teemojen oppimisen ja omaksumisen lisäksi satuhetken lapsen kanssa sisältyy paljon myös lapsen ja vanhemman välisen suhteen kehittymistä ja vuorovaikutustaitojen siirtämistä sukupolvelta toiselle. Kuvakirjan merkittävä ominaisuus onkin se, että se vaatii vahvaa vuorovaikutusta aikuisen lukijan ja lukutaidottoman lapsen välillä. (Heimonen, 2011,6.)

Elisse Heinimaa kirjoittaa oivallisesti kirjassaan *Avaa lastenkirja*, että ”Kirjojen tarkastelu yhdessä lapsen kanssa palvelee myös tunne-elämän kehittymistä. Kuvakirjan kuvien tutkiminen yhdessä on vuorovaikutusta, jossa ajatukset ja mielikuvitus saavat lentää. Läheisyyden ja kuunnelluksi tulemisen kokemukset ovat arvokkaita lapsen identiteetin kehittymiselle”. (Heinimaa 2001, 161.)

Kuitenkin tulee muistaa, että satukuvan merkitystä lapsen näkökulmasta ollaan tutkittu vasta hyvin vähän sen haastavuuden takia. Onko kuva välttämätön lapselle? Tämä on vaikea kysymys, mutta vahvasti kuvien puolesta puhuu niiden kyky tarjota esteettisiä elämyksiä, lisätä lukukokemuksen kiinnostavuutta, kasvattaa ja lohduttaa eli sanalla sanoen viihdyttää. (Huovinen 2003, 27.)

Kun lapsen suhdetta kuvakirjoihin tutkitaan, painotus on useimmiten siinä, miten kuvakirja tukee lapsen kehitystä. Lapsi nähdään yleensä kulttuurissamme enemmän kasvatuksen kohteena, kuin itse kulttuurista nauttivana yksilönä. Satuja tehdäänkin usein pedagogisten lähtökotien asettamisen vaatimusten mukaan, jolloin kuvituksen merkitys saattaa jäädä vähäiselle huomiolle. Kuvakirjat joutuvat tasapainottelemaan jatkuvasti taiteellisten ja pedagogisten vaatimusten välillä. (Heimonen, 2011, 13.)

Oppikirjakuvituksessa tämä tasapainottelu korostuu vahvasti, kuvakirjojakin enemmän. Tehtävänannoissani on usein iso liuta todella tarkkoja yksityiskohtia, joiden täytyy löytyä kuvituksesta ja esiintyä oikeanlaisina; tietyn aikakauden vaatteet, työvälineet, asumukset, esineet jne. Kaikesta tästä huolimatta kuvittajana tulee minun osata luoda kuvituksiin tunnelma ja saada niistä visuaalisesti miellyttäviä ja kiinnostavia.

Mukaansatempaava kuvitus palvelee myös oppikirjan pedagogisia intressejä pitäessään lapsen huomion tiiviisti aiheessa. Sen lisäksi herkullisia virikkeitä antava kuvitus maalaa lapsen mielen oppiaineen maisemiin ja helpottaa siten asioiden ymmärtämistä ja omaksumista.

Tämä pätee mielestäni myös kuvakirjoihin. Mieltä kutkuttava kuvitus luo intensiteettiä satuhetken vetämällä lapsen yhä syvemmälle sadun maailmaan ja siten helpottaa tarinan seuraamista. Toisaalta runsas kuvitus tarjoaa myös aikuiselle tartuntapintaa, johon pysähtyä keskustelemaan lapsen kanssa silloin, kun itse tarina etenee pienelle kuulijalle liian nopeasti.

Olen ollut päiväkodissa töissä ja sadunlukijana olen juuri sellainen kertoja, joka tarttuu kuvitukseen ja kyselee ja laskee: ”Monta kukkaa tässä on?”, ”Kenenhän hattu tuossa on?”, ”Minkäs värinen auto tuolla ajaa?”. Koen tällaisen kuvitukseen liittyvän keskustelun lapsen kanssa todella arvokkaaksi. Se tekee jokaisesta satuhetkestä omanlaisensa ja pitää tehokkaasti useammankin lapsen huomion toisen tukan repimisen sijaan rauhallisessa satuhetkessä. Ja puhumattakaan siitä hyödyttä, mitä kaikkea lapsi siinä huomaamattaan oppii, kuten laskeminen, värien nimet jne.

Halusin opinnäytetyössäni luoda tilaa tällaisia keskustelunhetkiä varten ja tarina loi niille loistavat puitteet kohtiin, joissa esitellään tarinan eläimien häntiä. Nyt jokaisen hännän kohdalla voi aikuinen pysähtyä hetkeksi ja joko arvuuttaa kenenhän häntä on kyseessä, tai vaikka keskustella, millainen kenenkin häntä on. Onko se pitkä, tuuhea, lyhyt, iloinen jne.

Kuvituksen ja tekstin lisäksi merkittävä tekijä kuvakirjan toimivuudessa on myös taitto. Huovinen puhuu taiton yhteydessä sivun kääntämisen draamasta, joka on keino johdattaa kuvakirjan katselijaa tarinassa eteenpäin, syvemmälle satumaailmaan. Sivujen kääntäminen opettaa lapselle kuvien logiikan ymmärtämistä, liikkeen ja ajan jatkumista tarinassa sivu sivulta. Satukirjojen kuvat onkin usein sommittelultaan ”hyvän taitteen” sääntöjen vastaisia, sillä kuvakirja on luotu selattavaksi kokonaisuudeksi, jossa jokaisen sivun tehtävä on saada lukija siirtymään eteenpäin. (Huovinen, 2003, 25.)

Malliesimerkki sivun kääntämisen draamasta kuvakirjojen maailmassa on Tove Janssonin Muumi -kirja Kuinkas sitten kävikään?. Kirjassa sekä teksti, kuvitus, että taitto puhaltaavat yhteen hiileen draaman synnyttämiseksi: Tarinassa hahmot liikkuvat nopeasti eteenpäin, milloin ryömien milloin hypellen ja juosten. Tämä näkyy vahvasti kuvituksessa hahmojen liikesuuntina. Jokainen sivu päättyy samaan lauseeseen ”Kuinkas sitten kävikään?”, joka innoittaa lukijaa ahmimaan seuraavaksi sivulta. Kuvituksessa on käytetty oivaltavasti sivuihin leikattuja aukkoja, joiden läpi näkee pienen vihjeen seuraavan sivun tapahtumista. Taitto on suunniteltu niin taidokkaasti, että aukot toimivat myös toiseen suuntaan ja niistä pilkistävät edellisen sivun kuvat täydentävät uuden sivun kuvaa. (Huovinen, 2003, 26.)

Esimerkkikuvat: Kaksi peräkkäistä aukeamaa Kuinkas sitten kävikään? -kirjan englannin kielisestä versiosta The Book about Moomin, Mymble and Little My. Tove Jansson >

Kun itse teen työssäni kuvituksia, törmään usein ajatukseen lapsen kuvanlukutaidosta. Ovatko kuvani niin selkeitä ja elementteiltään helposti ymmärrettäviä, että ne aukeavat kohderyhmän lapsikatsojillekin. Tai vastakohtana, etten vaan aliarvioi katsojaa ja tee viestistä liiankin ilmeistä. Tämä korostuu erityisesti oppikirjakuvituksissa, joissa kuvan informatiivisuus ja sen ymmärtäminen on erittäin tärkeä osa oppimista.

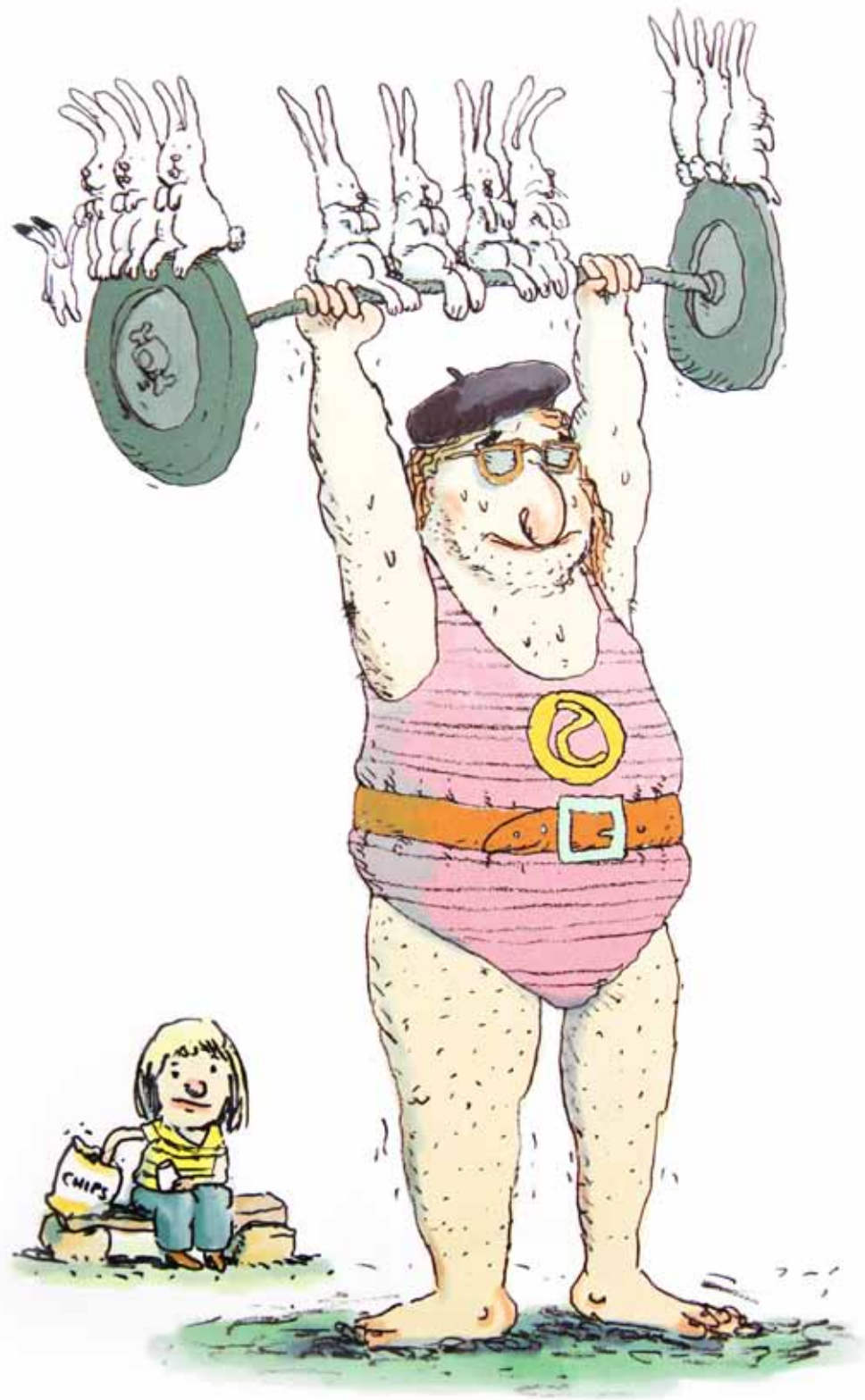
Myös opinnäytetyöni kohdalla tuli usein pohdittua, onko visuaalinen kerrontani niin vahvaa, että pienikin lapsi ymmärtää tekstin ja kuvan yhteyden. Toisaalta ajattelen myös, että kuvakirjan tehtävä on nimenomaan opastaa lasta tähän kuvien ja tekstin välisen vuorovaikutuksen ymmärtämiseen, ja koska kuvanlukutaito on erittäin yksilöllistä ja sidoksissa kokemuspohjaamme, on se toisille jo lähtökohtaisesti helpompaa ja toiset joutuvat harjoittelemaan enemmän.

3.2 Kuvittajan vastuu ja haasteet

Kuvittajalla on melkoinen vastuu kuvien välittämistä viesteistä. Tätä vastuuta olen pohtinut useasti tehdessäni oppikirjakuvituksia. Tekemiini visuaalisiin valintoihin pohjautuu tulevaisuudessa monen pienen suomalaisen oppijan ensimmäinen mielikuva kulloisenkin oppiaineen sisällöstä. Erityisesti ala-asteen alkutaipaleella olevat, vastalukemaan opettelevat piltit, ovat mitä suurimmissa määrin nimenomaan kuvituksen varassa opin tiellä. Se on saman aikaisesti pelkoa ja ylpeyttä herättävä tunne.

Sen sijaan muun, esimerkiksi lehtikuvituksen kohdalla, en oikeastaan ollut osannut pohtia vastuutani kuvittajana ennen opinnäytetyötäni. En ole aiemmin pysähtynyt miettimään kuvitetun tuotteen kulutushetkeä ja siten en ollut tullut ajatelleeksi, miten monitahoisia opetustehtäviä myös niin sanotulla tavallisella kuvituskuvalla on. Kuvittajalla on valtava vastuu tehdä tarinan kuvituksesta niin laadukas, että siinä riittää tarpeeksi tartuntapintaa lapselle mielenkiinnon ylläpitämiseksi ja toisaalta aikuiselle kertokseen tarinoita myös yli kirjoitetun sadun.

Kuvittaja rakentaa kommunikoinnin sillan lapsen ja aikuisen välillä lapsen ehdoin ja aikuisen keinoin ja sen sillan pitää olla riemukas, jännittävä, mutta samalla turvallinen.

Kuvittaja Markus Majaluoma kirjoittaa kirjassa Tutkiva katse kuvakirjaan (2001, 24) kerrassaan upeasti :

”Joskus tuntuu, että arvostan kuvakirjaa liiaksikin, jopa niin paljon, että pelkään sen voimaa ja mahdollisuuksia muokata pienen lapsen maailmankuvaa. Minäkinkö sitä olen muokkaamassa? Omien lisäksi vielä muidenkin lasten? Eihän se ole kuin pienen pieni hetki, se hetki, jolloin lapsi ja aikuinen ovat kuvakirjan ääressä. Millainen hetki se onkaan.”

Voin todeta, että tämän opinnäytetyöprosessin aikana minulle on tullut täysin vastavia tunteita. Olen ensimmäistä kertaa täysin vastuussa kuvituksesta, ilman, että siihen on kukaan asiakas päässyt vaikuttamaan.

Vastuun kantamiseen liittyy aina myös haasteet. Kuvitusprosessin aikana kuvittaja törmää moneen kompastuskiveen, jotka ratkaisemalla kuvitus voi yltää mitä mainioimmalle tasolle. Aira Huovinen kirjoittaa, että ”Lasten kirjallisuuden parissa törmää liian usein lasten karkeaan aliarviointiin, johon syyllistyvät sekä kirjailijat, että kuvittajat. Monia kuvittajia tuntuu vaivaavan harhaluulo, että lapset pitäisivät ainoastaan imelistä väreistä ja yksinkertaisista muodoista. Vaikka lapsi ei vielä kuvallisesti ilmaisisikaan itseään kovin realistisesti, se ei tarkoita, etteikö hän ymmärtäisi visuaalisesti taidokkaita kuvia.” (Huovinen 2003, 21.)

Nuorena kuvittajana olen törmännyt siihen, että usein kuvituksen tilaajat, oli se sitten lastenlehden toimittaja tai oppikirjan työryhmä, sortuvat tuttuun ja turvalliseen stereotypiaan lastenkuvitusta teettäessään. Olen tehnyt useita kuvituksia lastenlehtiin ja valitettavan usein niiden visuaalisen ilmeen määrittää juuri yllämainittu imelien värien, muotojen ja aiheiden stereotypiat. Luulen tämän johtuvan siitä, että kyseessä on markkinoitava tuote ja silloin halutaan pelata varman päälle ja tehdä sellaista materiaalia, mitä lapsille on tehty kautta aikojen. Uskalukselle ja muutokselle ei silloin ole sijaa.

Tällaista kuvitusta nähdään paljon lastenkirjoissa, mutta onneksi tänä päivänä Suomen lastenkirjojen tekijäkaartiin kuuluu myös paljon hyviä ja rohkeita työttömiä ennakkoluvottomine kuvittajineen. Ihailen esimerkiksi Sari Airolan kuvitustyyliä, joka hyvinkin rajuilla väreillä ja tekstuureilla, sekä rohkeilla kompositioilla ilmaisee ansiokasti erilaisia tunnetiloja.

Toinen selkeä haaste kuvittajille on sellaisten satumaailmojen tai hahmojen kuvaaminen, joita ei todellisuudessa ole olemassakaan. Tällöin uskottava ja mielenkiintoinen kuvaus maailmasta tai hahmosta on kuvittajan oman mielikuvituksen ja kirjoittajan kuvailujen varassa.

Kuvitus kertoo myös sellaisia asioita, mitä tarina itsessään ei välttämättä kerro, kuten miltä ympäröivät esineet tai hahmot näyttävät, missä ne sijaitsevat ja miten ne liikkuvat. Kuvitus voi esitellä myös täysin sivullisia hahmoja, joita ei tarinassa edes mainita. (Hatva 1997, 38). Aira Huovinen kutsuu kirjassa Kuvittaen tällaisia hahmoja syllepseiksi. Koska syllepsin ei tarvitse olla tekstille uskollinen, antaa se kuvittajalle mahdollisuuden leikkiä mielikuvituksella hyvinkin vapaasti. (Huovinen 2003, 25.)

Kertomattoman näkyväksi luominen on suuri haaste kuvittajalle, mutta hänen siinä hyvin onnistuessaan voivat tarinan ulkopuoliset hahmot ja tapahtumat luoda kirjan kuvitus sivuille aivan oman tarinansa ja ne kulkevat varsinaisen tarinan rinnalla läpi kirjan.

Suomalaisen kuvakirjamaailman yksi kuuluisimmista syllepsin hahmoista lienee Mauri Kunnaksen kirjoissa seikkaileva vuohi Herra Hakkarainen, jonka pitkä unissakävely alkaa usein jo ensimmäiseltä aukeamalta ja jatkuu aina kirjan loppuun asti. Joskus kuvittaja onnistuu käyttämään syllepsin niin tehokkaasti, että se saattaa kiehtoa lapsilukijoita jopa enemmän kuin itse tarina. (Huovinen 2003, 25.) Tämä on tietysti tekstin kannalta hieman epäkiitollista, mutta muistetaan kuitenkin, että kuvakirja on aina tekstin ja kuvan yhteistyön elämyksiä kantava hedelmä.

Mauri Kunnaksen kuuluisa syllepsin hahmo Herra Hakkarainen.

Syllepsin lisäksi toinen mielenkiintoinen keino rakentaa tekstin ylittävää informaatiota kuvitukseen on tuoda niihin suoria, tai epäsuoria viittauksia muihin, jo olemassa oleviin ja yleisesti tunnettuihin kuviin. Tätä kutsutaan intertekstuaaliseksi kuvitukseksi. (Ylimartimo 2001,85.)

Erittäin havainnollistava esimerkki tästä on Mauri Kunnaksen teos Koirien Kalevala, joka pursuaa viittauksia myös Kalevala eeposta käsitteleviin Akseli Gallen-Kallelan teoksiin.

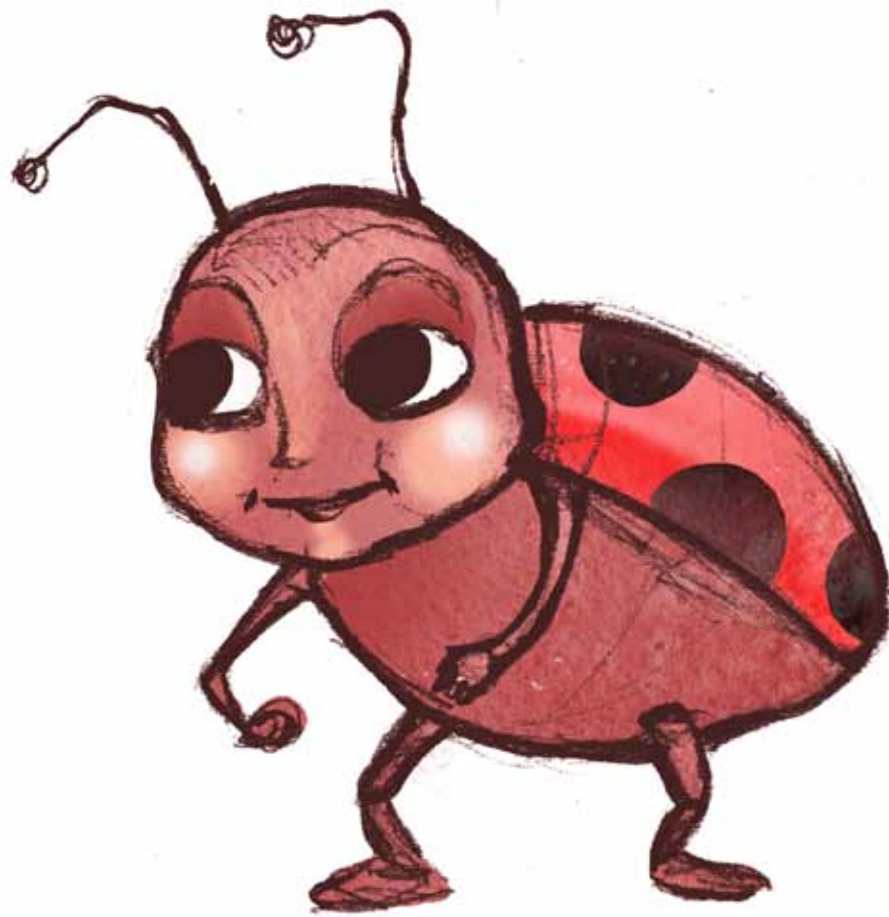

Maurikunnaksen intertekstuaalinen kuvitus teoksessa Koirien Kalevala (1992).

Lemminkäisen äiti, Akseli Gallen-Kallelan (1897).

Tämä tieto oli minulle uutta ja innostavaa. Tottahan toki olen lapsena jo tullut tutuksi edellä mainittujen Mauri Kunnaksen syllepsi hahmojen ja intertekstuaalisten kuvitusten kanssa, mutta en ole aiemmin osannut itse käyttää niitä kuvituksessani tietoisesti hyväksi. Opinnäytetyössä en vielä päässyt käyttämään viittauksia tunnetuihin kuviin, mutta syllepsi-hahmon sain sinne ujutettua ja olen siitä vähintäänkin innoissani.

syllepsi hahmo Kerttu kuvituksessani

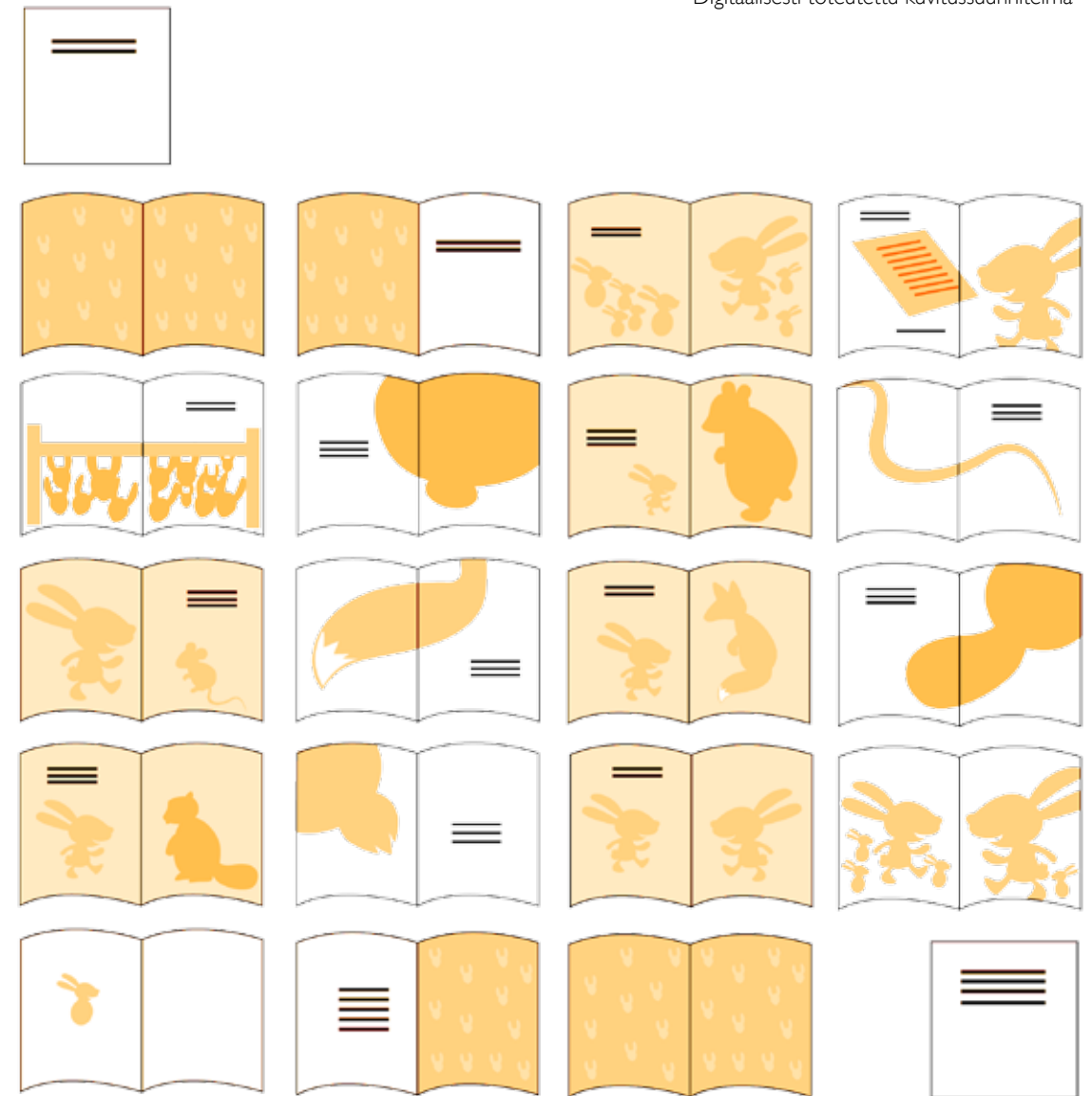
4. PROSESSI

4.1 Alun ponnistelut

Kun olin päättänyt, että teen opinnäytetyökseni lastenkirjan kuvituksen, pääsinkin heti ensimmäiseen ongelmaan: mistä saada teksti. Minua oltiin aiemmin pyydetty tekemään erään Afrikka -aiheisen lastenkirjan kuvitus ja taitto, mutta se työ kariutui kirjoittajan henkilökohtaisista syistä. Oltiin taas lähtöpisteessä. Jossain vaiheessa haaveilin myös tekstin tuottamisesta itse, mutta sen projektin jätin suuruudenhulluudessaan suosiolta odottamaan tulevaisuutta. Myös äitini on kuvittaja, joten kysyin häneltä, tunsiko hän kirjailijoita, joilla saattaisi olla lasten tarinoita pöytälaatikossa minulle käyttöön. Äidiltä sain joukon kirjailijoiden sähköpostiosoitteita, joihin ryhdyin lähettämään tiedusteluja asiasta. Sain monta pahoittelua ja onnen toivotusta etsintään ennen kun tärppäsi. Ala-asteen opettaja ja oppikirja kirjailija Nina Kilpimaa-Lipasti vastasi minulle, että hänellä on yksi tarina ollut jo pidempään raakileena, mutta hän voisi kirjoittaa sen minulle lopulliseen muotoon. Luin raakaversiosta tarinasta ja ihastuin tarinaan heti. Teksti käsittelee suuren ja iloisen kaniperheen lastenhoitajan etsintää, esitellen hakijoiden erilaisia luonteenpiirteitä ja ominaisuuksia verrannollisesti lastenhoitajan paikkaa hakevan eläimen hännän ominaisuuksien kautta. Olin siis löytänyt tekstin ja olin mitä tyytyväisin siihen.

Teksti oli hoidossa, joten seuraavana vuorossa oli sivujen luonnostelu. Tässä vaiheessa olin tietysti lukenut tekstin monen monta kertaa ja hakenut tuntumaa painotuskohtiin. Jaoin sadun rytmillisesti sopiviin kappaleisiin ottaen huomioon aiemmin mainitsemani sivun kääntämisen draaman. Kirjan teksti ja kuvitus nojaavatkin vahvasti nimenomaan tähän draamaan. Halusin kuvituksessa korostaa tekstissä esiin tulevaa rytmiä, jossa ensin kuvaillaan tarkasti lastenhoitajaehdokkaiden hännät ja vasta seuraavassa virkkeessä paljastetaan mikä eläin on kyseessä. Näin ollen myös kuvituksessa paljastetaan ensin pelkkä häntä ja sivua kääntämällä selviää kenelle häntä kuuluu. Tämän ajatuksen pohjalta oli melko selkeää löytää kohdat, joista tulisin tekemään kuvituskuvat. Näistä kohdista tein alustavan kuvasuunnitelman, joka osoitautui myöhemmin erittäin tarpeelliseksi ohjenuoraksi, ja tätä seurasin koko kuvitusprosessin ajan.

Digitaalisesti toteutettu kuvitussuunnitelma

4.2 Kuvitustekniikan etsiminen

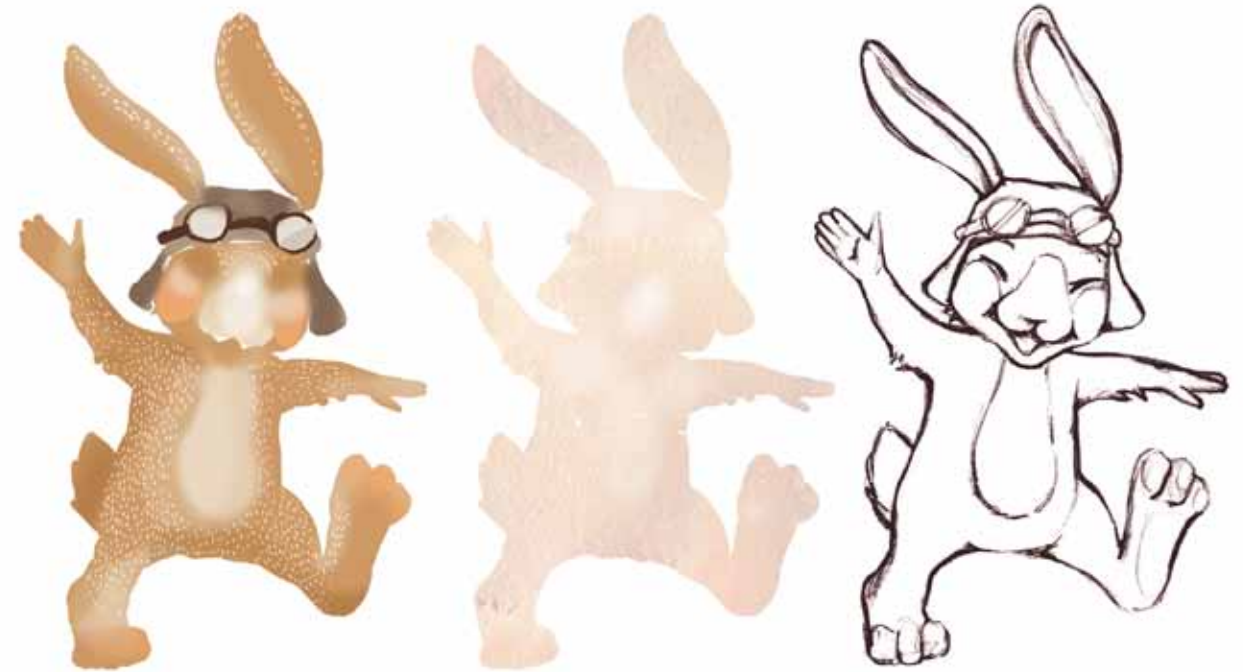
Rakastan hyvin monenlaisia kuvakirjoja ja kuvitustyyliä. Vihäytyn usein uusista tekniikoista ja kokeilenkin mielelläni erilaisten tekniikoiden soveltamista omaan tyyliini. Portfolioni onkin saanut kiitosta asiakkailta juuri monipuolisuudestaan. Tästä syystä opinnäytetyössäni käytettävän kuvitustekniikan löytäminen ja päättäminen ei suinkaan ollut mikään läpihuutojuttu. Tein paljon erilaisia luonnoksia, välivaiheita ja kokeiluja niin paperilla kuin digitaalisestikin ennen kuin päädyin lopulliseen tekniikkaan.

Työstötapa etsiessäni oikeastaan ainoa selvä asia alusta asti oli se, että teen kuvitukset sekatekniikalla hyväksikäyttäen sekä perinteisiä että digitaalisia menetelmiä. Tämä tekniikoiden sekoittelu on minulle ennestään tuttu työtapana ja vanhan tutun perustan päälle oli helpompaa rakentaa myös sitten jotain uutta.

Itse luonnostelun aloittaminen tuntui aluksi vaikealta, koska suhtauduin siihen jotenkin liian lopullisin mielin ja loin itselleni aivan liian suuret paineet. Joka kerta, kun kynä osui paperiin odotin siitä syntyvän jostain vähintään suoraan kuvitukseen sukeltavaa luomusta. Kun ymmärsin siirtyä niin sanotusti jalostusmalliin, ja hyväksyin sen, että tästä luonnoksesta syntyy ehkä vielä kymmenen muuta luonnosta ja idea kehittyy, alkoi vihdoinkin syntyä tulosta.

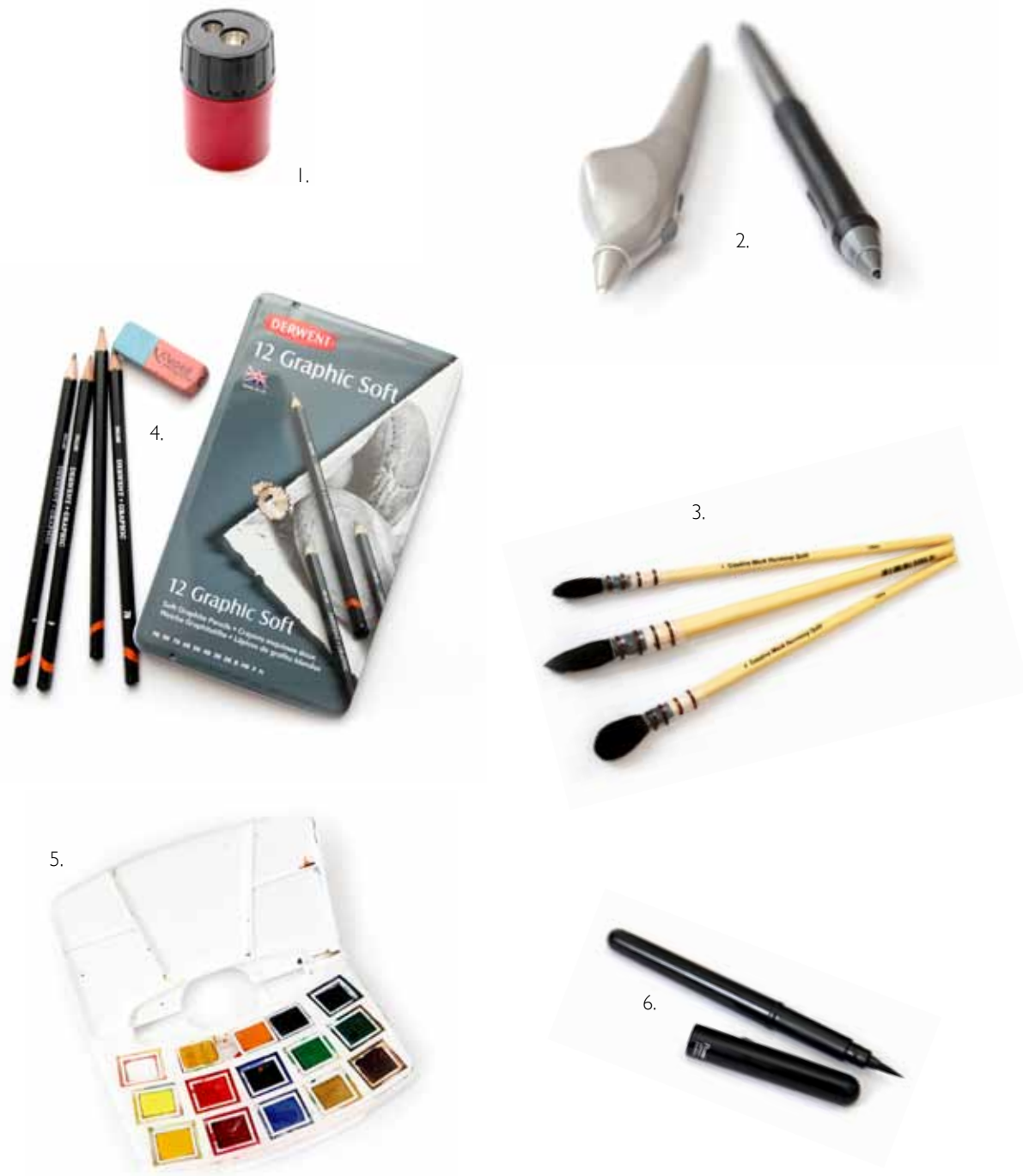
Lopulta päädyin kuvitustyyliin, jossa kuvat ensin piirretään rouheasti ja luonnosmaisesti lyijykynällä paperille ja jonka jälkeen ne siirretään skannerin avulla tietokoneelle digitaaliseen muotoon ja kuvankäsittelyohjelmia sekä digitaalista piirtopöytää hyödyntäen aletaan loihtimaan kuvaan väriä, kontrastia ja erilaisia pintatekstuureja. Tämä tyyli tun-

tui sopivan haasteelliselta, koska se poikkesi aiemmin käyttämästäni tyyleistä, muttei kuitenkaan niin dramaattisesti, että olisin lähtenyt opettelemaan täysin uusia kuvituksen keinoja opinnäytetyössäni. Elävä ja iloinen kuvitustekniikka tukee hyvin rytmikkäästi etenevää tarinaa.

Valmiin hahmon kolme eri kerrosta eli layeriä. Alimpana väritys, seuraavana akvarellitekstuuri läpikuultavana ja viimeisenä viivalayeri. Kaikki hahmot rakentuvat samalla kaavalla. Joissain hahmoissa saattaa olla useampi tekstuuri-layeri, riippuen millainen eläin ja turkki on kyseessä.

4.3 Työvälineet

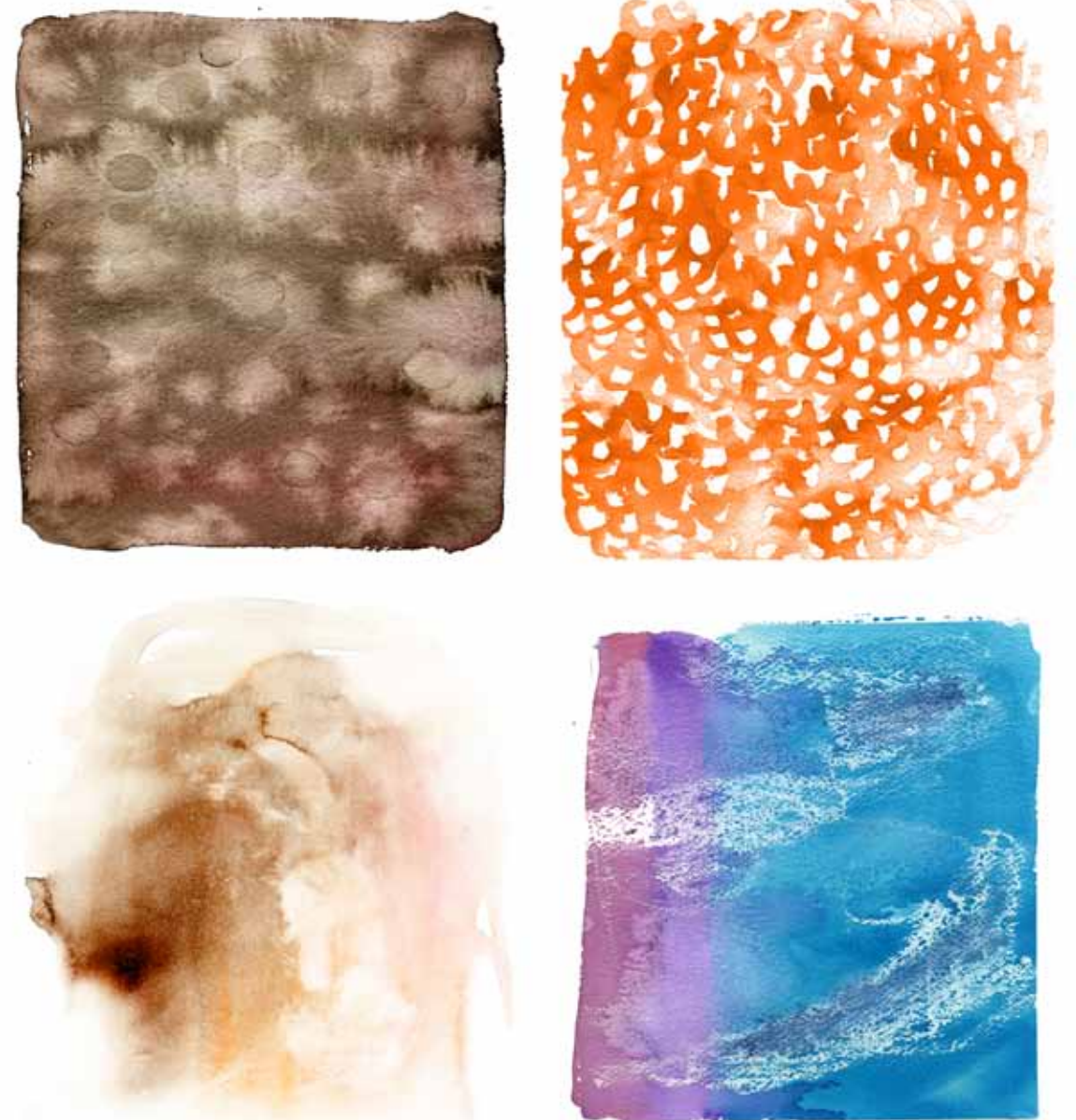

Käytän aina digitaalisen piirtopöydän kanssa puuvillahanskaa, josta olen leikannut etusormen ja peukalon paikan irti. Näin käsi liikkuu piirtopöydän pinnalla sujuvammin ja piirtojälki on parempaa.

1. Terotin 2. Wacom -digitaalisen piirtopöydän kaksi eri kynää 3. Siveltimet tekstuurien maalaamiseen 4. Sarja lyijykyniä eri kovuuksilla 5. Akvarellivärit tekstuurien maalaamiseen 6. Sivellintussi tekstuureille

Esimerkkejä valokuvatekstuurista

Esimerkkejä akvarellitekstuurista

4.4 Kuvituskuvan ja valokuvan kumman ihana liitto

Olin aiemmin töissäni Luonto-Liitolle pääsyt tekemään kuvituksia julisteisiin, joiden pohjana toimivat valokuvat metsäluonnosta. Näin tässä tavassa paljon mahdollisuuksia, mutta myös aikamoisia hankaluuksia. Oli vaikeaa saada sarjakuvamaiset hahmot ja lajikuviukset upotettua valokuvaan niin, että lopputulos olisi tasapainoinen ja luonnollinen. Asiakkaan kiireisen aikataulun myötä kehittäminen tämän projektin osalta jäikin vielä tunnusteluasteelle.

Opinnäytetyöprosessin alussa selailin vanhoja kierrätyskeskuksesta löytämiäni 50-luvun Seura aikakauslehtiä ja niitä selatessani sain ajatuksen: mitä jos kokeilisinkin tekniikkaa toisin päin ja upottaisin valokuvaobjekteja kuvituskuvani sekaan. Innostava ajatus, päätin lähteä kokeilemaan erilaisten objektien siirtämistä kuvitukseen.

Skannasin vanhojen Seura -lehtien sivuilta esineitä, joita kaniperheen kotona voisi olla, kuten lampun ja hellan. Mustavalkoinen lehtikuva, jonka pintaan on sen aikaisen painotekniikan johdosta tullut selvä rasteri, (painotekniikka, jossa kuva koostuu pisteistä ja niiden väleistä) tuntui heti juuri oikealta valokuvatyyppiltä kuvituksen sekaan tuotavaksi. Koska lehtikuvat olivat mustavalkoisia, käsittelin niitä digitaalisesti kuvankäsittelyohjelmassa tuoden niihin väriä ja sain ne uppoamaan uskottavasti kuvituksiini.

Kun eri sivujen kuvitukset alkoivat hahmottua omina kokonaisuuksinaan, huomasin, että kirja tarvitsee toisenkin tyylistä valokuvaa, jotta kuvituskuvan ja valokuvan kantava voima kulkisi eheänä läpi koko kirjan. Kaikkiin kuvituksiin, kun ei ollut tarvetta tuoda hahmojen lisäksi hurjaa määrää esineitä, jotka olisivat luonnollisesti edustaneet valokuvaa.

Kuvitustyylini kirjassa perustuu paljon erilaisiin tekstuureihin ja siitä syntyi uusi ajatus, jospa toisiin kuviin lisää valokuvaa teks-

tuureiden muodossa. Tämä tekniikka on minulle ennestään hyvin tuttu, joten olin jo ennen kokeilua melko varma, että valokuva-tekstuurit toimisi hyvin tässä puuttuvan elementin täyttäjänä. Ja oikeassa olin! Valokuvalla luotu teksturi tukee hyvin kuvituksen perusajatusta valokuvan ja kuvituskuvan liitosta, mutta sen lisäksi se elävöittää merkittävästi digitaalisin menetelmin väritettävää pintaa, joka helposti jää tasaisen tylsäksi ja elottoman näköiseksi.

Kun katsoo kuvaa, jossa täysin fiktiiviseen satukuvaan on tuotu elementtejä realimaailmasta, tulee siitä mielestäni jotenkin jännittävä olo. Kaksi toisilleen vierasta maailmaa sekoittuu keskenään ja luo yhdessä uuden jännittävemmän kokonaisuuden.

Keskustelin aiheesta ohjaavan opettajani Eero Aulion kanssa ja hän totesi mitä oivallimminkin, että tässä tekniikassa kuva siirtää todellisuutta illuusioon. Tein muutamia kokeiluja itseäni varten tuomalla kuvituksiin tarinaan täysin kuulumattomia asioita.

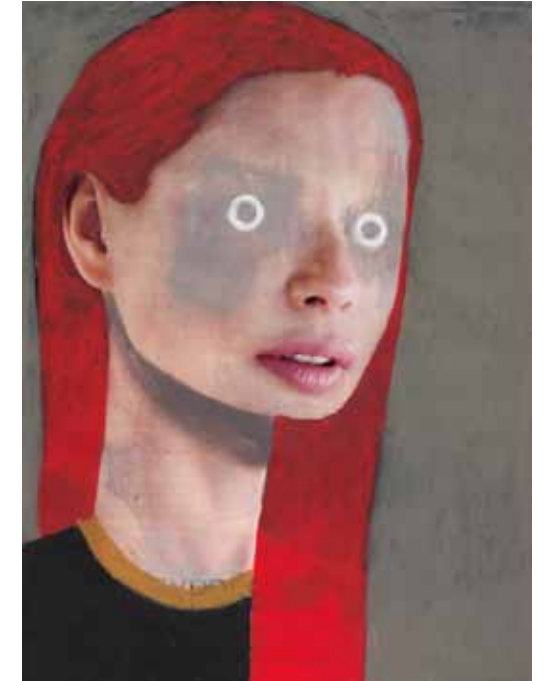
Kokeilu: kissa pöydällä. Päätelmä: Kissa tuo kuvitukseen tunteen, että kuvassa ollaan samaan aikaan kahdessa täysin eri ajassa ja paikassa. Rujon näköinen donsifinksi, ei edusta enää lastenkirjan pehmeää kuvamaailmaa, vaan on siihen liian kummallinen. Tällä erää todenmukainen kuvitus onkin tarukuvitusta ihmeellisempää.

Espanjalainen taiteilija Guim Tió Zarraluki käyttää muotokuvissaan pohjana valokuvia ihmisistä ja niissä toistuu mielestäni loistavasti juuri tämä mainitsemani valokuvan ja kuvituskuvan yhdistämisen luoma jännite.

Guim Tió Zarraluki: Annie

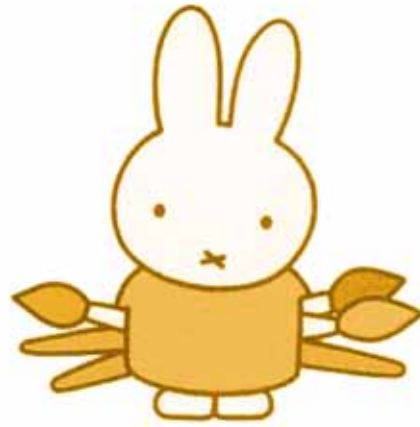

Guim Tió Zarraluki: Edith

Pupu Tupuna

Milla

Väiski Vemmelsääri

Petteri kani

4.5 Hahmoluonnostelua

Aloitin hahmojen suunnittelun tutustumalla kuuluisiin eläinkuvituksiin ja nimenomaan kanihahmoihin. Esiin nousi upeita kuvittajia kaneineen, kuten Beatrix Potter ja kuuluisin satuhahmonsa Petteri Kaniini, Hollantilainen Dick Bruna ja hänen Milla kani, suurelle yleisölle erittäin tuttu Warner Bros elokuvayhtiön kani Väiski Vemmelsääri ja suomalainen Pupu Tupuna kuvittajanaan Pirkko Koskimies. Nämä kaikki kanit ovat hyvin persoonallisia ja täysin toisistaan poikkeavia, niin kuvitustyyliltään kuin luonteeltaankin.

Joidenkin kuvittajien ja taiteilijoiden töissä jäniseläin edustaa taiteilijaa itseään, yliminää esim. Aimo Katajamäki ja Julia Vuori.

Halusin sytyttää myös omiin hahmoihini elämän ja oman persoonan. Koska kyseessä on suuri kaniperhe, voi jokainen vain kuvitella, kuinka elävistä porukkaa ja mielenkiintoisia persoonia sellaisen poppoon täytyy pitää sisällään.

Jokaisella hahmolla on oma luonteenpiirteensä, joka kuvituksessa ilmenee asennoissa ja ilmeissä. Myös se, miten kani on tilassa ja mitä siinä tekemässä, on tärkeä seikka persoonan esiintuonnin kannalta. On suuri ero kö-

köttääkö kani hieman kyyryssä tarkkailemasa muita, vai hurjasteleeko se veitikka suunapäänä ympäri sivuja keskellä kuvapintaa.

Onnistuin tässä mielestäni hyvin. Sain myös hahmojen välille tuotua samaa rytmiä, joka toimii koko kirjan läpi kantavana voimana niin kuvituksessa kuin itse tarinassakin. Usealla sivulla katse lähtee kiertämään juuri keskeisistä aktiivisesti liikkuvista hahmoista kohti rauhallisia paikallaan pysyviä vetäytyviä hahmoja.

Äitikanin vaiheita

Tarina jo itsessään määrätti, että miljööön ja hahmojen täytyy olla hyvin inhimillisiä. Tarinassa kerrotaan, kuinka kanilapset kirjoittivat äitikanille listan ja kuinka he ryntäsivät sängyn alle. Jo nämä kaksi seikkaa määrittää kuvitusta niin, että kaniin tulee käyttäytyä kuten ihmiset ja kodin tulee sisältää ihmismaailmasta tuttuja esineitä. Päätin viedä tämän inhimillistämisen hyvin pitkälle ja tehdä kaniin kodista ihan oikeasti ihmiskodin näköisen, eikä esimerkiksi selkeästi maan alle sijoittuvan luolamaisen pesäkolon. Toin myös eläimille ihmismaailmalle tyypillisiä elementtejä, kuten vaatteita ja leluja. Myös asennot, eleet ja ilmeet ovat hyvin ihmismäisiä, joista selkein esimerkki on se, että eläimet kulkevat kahdella jalalla, pystyasennossa.

Kun idea kanihakmoista oli syntynyt, oli muiden eläinhahmojen suunnittelu huomattavasti helpompaa. Tiesin jo tyylin ja millaisia asioita halusin korostaa hahmoissa. Kani hahmoista poiketen muiden hahmojen suunnitteluun vaikutti paljon se, että tekstissä kuvailtiin melko tarkasti kunkin lapsenvahtiehdokkaan häntää ja sen liikettä tilassa. Tästä sain paljon lisäinformaatiota myös kunkin hahmon luonteesta, sekä ulkonäöstä ja siten hahmojen luominen persooniksi vaatteineen ja ilmeineen helpottui.

Hahmoja luonnostellessa tein paljon erilaisia versioita. Tässä tulee kolme eniten toisistaan poikkeavaa hahmoa:

1. Tämä kani oli mielestäni liian sarjakuvamainen tähän projektiin ja muutenkin liian siloiteltu. Pidän kuitenkin tästäkin hahmosta ja varmasti tulen tästä tekemään kuvituksen joskus. Juuri tässä piileekin kuvittamisen yksi hienous: yleensä luonnostelun sivutuotteena syntyy täysin uusia ideoita.
2. Lopullinen kanihahmo. Tämän hahmon synnyttyä tuntui, että nyt hahmo on jalostunut lopulliseen malliinsa. Se on sopivan rouheaa, mutta silti myös lempeä.
3. Tämä kanihahmo oli minulle hyvin mieleinen, mutta tarinan menevään tempoon nähden hahmon olemus ja muoto on liian löysä.

4.6 Ympäristö ja Sommittelu

Koska hahmot ovat tarinassa pääroolissa, päätin korostaa kuvituksessa juuri niitä ja jättää taustaa vähemmälle huomiolle. Näin ollen satunnaiset lelut ja tavarat piirroksin ja valokuvin luovat kuvituksiin katsojan mielenkiintoa ylläpitäviä yksityiskohtia, mutta eivät vie liikaa huomiota pois päätapahtumista eläinhahmojen välillä. Jotta kontrasti olisi vieläkin selkeämpi toin taustoihin paljon viimeistelemättömiä tekstuureja vastapainoksi huolitelluille eläinhahmoille.

Sommitelmia suunnitellessani punnitsin paljon kunkin kuvan kohdalla, mitkä elementit olisivat informatiivisesti tärkeitä ja mitkä taas tukisivat paremmin visuaalisuutta ja kumpaan suuntaan painoarvo kallistuu. Onnistuneessa sommittelussa kaikki elementit on tasapainossa, mutta ei tasa-arvoisia. Korostukset tuovat sommitteluun ryt-

miä ja nostaa kuvasta esille joko tarinan tai tunnelman kannalta merkittäviä kohtia. Koen, että optimaalisin tilanne oli häntäsivujen kohdalla: ne olivat informatiivisesti tarinan kannalta avainasemassa ja mielestäni myös visuaalisesti todella miellyttäviä, joten häntäkuvien kohdalla näiden kahden asian välillä ei tarvinnut tinkiä kummastakaan.

4.7 Typografia

Olen aina ollut enemmän kuvittaja kuin visuaalisia ilmeitä pyörittelevä graafinen suunnittelija tai kirjaimiin rakastunut typografi. Jo kouluun mennessä olin päättänyt hakea opit nimenomaan kuvittajan työtä varten. Opiskelujen edetessä kuitenkin yllätyin, miten taitto ja typografia osoittautuivat yhä enemmän mielenkiintoisiksi. Halusin oppia lisää. Kun aloitin materiaalin haalimisen opinnäytetyötäni varten, huomasin, etten tiennyt juuri mitään lastenkirjan typografiasta. Tietysti olin selaillut paljon lastenkirjoja ja siinä vertaillut useita erilaisia typografisia ratkaisuja, mutta en ollut koskaan miettinyt sitä sen syvällisemmin.

Nyt olen asettanut itselleni haasteen suunnitella myös typografia ja taitto opinnäytetyöprojektilleni. Lähdin liikkeelle tutkivala ajatuksen kanssa, mitä muut ovat tehneet ja hyvin nopeasti huomasin muutaman erittäin oleellisen yhdistävän tekijän: Fontin tulee olla selkeä ja helppolukuinen ja kirjainten koko eli pistekoko on yleensä melko suuri verrattuna vaikka tavallisiin romaaneihin. Tähän löytyy erittäin luonnollinen syy: Lastenkirjoja luetaan usein iltahämärässä rauhoittumisen aikaan, jolloin tekstin luettavuus kärsii helposti. Selkeä fontti ja iso pistekoko helpottavat tarinan lukemista myös hämärässä. Huomasin myös, että lastenkirjojen kohdalla typografialla leikkiminen on yleisesti ottaen sallittua ja hyvin

onnistuessaan jopa suotavaa. Samassa tekstikappaleessa saatetaan käyttää useampaa pistekokoa ja eri fontteja korostamaan tiettyjä sanoja. Tällaisissa tapauksissa tekstin ja kuvituksen raja alkaa hämärtyä ja typografiasta tulee osa kuvitusta.

Lähdin kokeilemaan erilaisia versioita, mutta en löytänyt oikein mieleistäni. Sain ohjaavalta opettajaltani hyviä vinkkejä muutamista fonteista, mitä kannattaisi kokeilla. Lähdin aluksi typografian kanssa liikkeelle liian jäykästi ja liikaa niin sanottuja yleisiä taiton hyvän maun mukaisia sääntöjä seuraten. Sain aiheesta hyvää palautetta ja sen jälkeen uskalsin hypätä aiemmin mainittuun leikkisämpään linjaan ja pois sääntöjen turvallisesta maailmasta, tekemään tekstistä paremminkin osaa kuvituksesta.

Lopulta kokeilun ja vertailun kautta päädyin fonttiin nimeltä Eames Century Modern.

Fontti on mielestäni klassinen ja kaunis, mutta ennen kaikkea helppolukuinen, jota peräänkuuluttaisin lastenkirjaa tehtäessä erityisesti. Fontissa on myös hieman rennompia ote, jota havainnollistan vireisen sivun fonttivertailussa.

Käytän lapsikanien listassa äidilleen myös toista fonttia, joka on nimeltään butterbrot-papier. Se on leikkisä ja sopii hyvin lasten kirjoittamaan listaan.

Tämä fontti on
Eames Century Modern.

Tämä fontti on butterbrotpapier.

Kokeilin myös Adobe Caslon Pro:ta,
mutta se vaikutti liian viralliselta ja “aikuismaiselta”.

Kokeilin myös Baskervilleä,
mutta sen kanssa oli sama ongelma kuin yllä.

Villimpänä korttina lähdin kokeilemaan
myös Didot fonttia, mutta sen luettavuus
ei ollut ehkä paras kuitenkaan.

4.8 Kansien Suunnittelu

Kannet kirjaani suunnittelin koko prosessin loppupuolella. Kannella on suuri merkitys myös kaupallisessa mielessä. Usein juuri kannen perusteella potentiaalinen ostaja joko tarttuu kirjaan tai jättää tarttumatta. Lasse Rantanen kiteyttää nasevasti kirjassaan Mistä on hyvät lehdet tehty lehden kansien suunnittelusta, että kansi on nimenomaan myyntitaulu, lehden kasvot sekä tyylinäyte. Se on eräänlainen ensimmäinen näyte lehden koko visuaalisesta maailmasta. (Rantanen, 2007, 85.)

Tämä ajatus loi suuren haasteen tehdä onnistunut ja houkutteleva kansi, joka kertoi kirjain sisällöstä olennaisen paljastamatta kuitenkaan koko tarinan jujua. Tästä syystä jätinkin kannen työstämisen tarkoituksella työn loppupuolelle. Ajattelin, että siinä vaiheessa, kun alan työstämään kantta olen ehtinyt kahlata läpi kaikki prosessin aikana syntyneet ahaa-elämykset ja imeä itseäni uutta tietoa, josta olisi hyötyä toimivan kannen rakentamisessa. Olisin myös saanut viimeistelyä kuvituksen kokonaisilmeeseen, jota kannen tulee heijastaa. Tämä osoittautui erittäin toimivaksi ratkaisuksi.

4.9 Haasteet

Prosessin aikana kohtasin suurimmaksi haasteeksi ajan. Koska olin koko ajan enemmän ja vähemmän täystyöllistetty myös asiakkaiden puolelta, itse opinnäytetyöprosessi venyi paljon alun suunnitelmaani pidemmäksi. Tämä loi itselleni toisinaan suuriakin paineita, jotka vaikuttivat työntekoon yleisenä tyytymättömyytenä ja turhautumisena. Eniten aikaani vienyt asiakastyö, jota työstin koko opinnäytetyön ajan, oli ala-asteen oppikirjan kuvitus ja taitto. Koen, että sen kuljettamisesta opinnäytetyön rinnalla eteenpäin oli kuitenkin enemmän hyötyä kuin haittaa. Sain oppikirjatyössäni jatkuvasti palautetta työryhmältä, joka koostui useasta ala-asteen opettajasta. He ovat työskennelleet oppikirjojen parissa useita vuosia ja tuntevat siten lapset ja heidän tarpeensa kirjan katselijoina. Sain paljon palautetta mm aiemmin tekstissäni viittaamaani lapsen kuvanlukutaitoon liittyen ja olen mielestäni oppinut paremmin myös itse arvioimaan kuvallisen viestini kantavuutta lapsikatsokan kannalta. Tätä ja monia muita huomioita pystyin soveltamaan myös opinnäytetyössäni. Koen, että hyöty toimi ehdottomasti myös toisin päin. Opinnäytetyötäni varten lukemani kirjallisuus on avannut minulle täysin uusia ikkunoita kuvituksen teoriaan merkityksiin ja kuvittajan mahdollisuuksiin, josta on ollut paljon hyötyä suunnitellessani kuvituksia oppikirjaan.

Toinen selkeä iso haaste oli opinnäytetyöni laajuus. Näin ison projektin hallinta on todella haastavaa, etenkin, kun tein sitä muiden projektien ohella. Olisin varmasti valmistunut nopeammin, jos aiheena olisi ollut pelkkä kuvitus, mutta näin projektin loppupuolella, olen yhä erittäin tyytyväinen aihevalintaani ja sen laajuuteen. Opinnäytetyöni on kokonaisuus, jonka jokainen osio, niin kuvitus ja taitto kuin teoriapuolen tutkiminenkin, on antanut minulle paljon.

5. LOPPUPÄÄTELMÄT

Tuote:

Mielestäni kirja vastaa hyvin sille projektin alussa asettamiani laadullisia tavoitteita. Kaikki kuvat ei suinkaan tulleet vielä valmiiksi ja loppuhionta jatkuu opinnäytetyöprosessin ulkopuolella tulevaisuudessa. Mutta siltä osin, mihin kirja on nyt yltänyt, olen kyllä tyytyväinen.

Toki olisin mielelläni halunnut, saada opinnäytetyöprojektin puitteissa täysin valmiin painotuotteen aikaiseksi, mutta opinnäytetyön asettama työmäärävaatimus tuli täyteen ja minua kannustettiin jatkamaan työtä omalla ajalla. Sain kuitenkin luotua hyvän valmiin konseptin ja nyt kun itse tuote on yhä avoin muutoksille, on minun helppoa kehittää sitä opinnäytetyöstä saamani loppupalautteen myötä vielä vahvemmaksi. Uskon, että opinnäytetyön esittelyn jälkeinen keskustelu herättää myös itelleni uusia ajatuksia kuvituksen ja taiton viimeisen hionnan suhteen.

Prosessi:

Kuten aiemmin työn haasteita pohtiessani totesin, opinnäytetyöprosessi oli pitkä ja laaja, eikä aikataulut onnistunut aivan suunnitellulla tavalla. Olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseen ja näin jälkikäteen arvioituna työprosessi säilyi pitkästä aikataulusta huolimatta eheänä koko matkan ajan. Vaikka tein opinnäytetyön ohessa paljon muita töitä ja koulukurssejakin siihen päälle, sain hyvin säilytettyä opinnäytetyöni punaisen langan, eikä itse prosessissa tullut vastaan ”mitä ihmettä olen tekemässä” tunnetta. Ehkä juuri vahvan pohjatyon ja selkeän suunnitelman ansiosta oli melko helppoa porskuttaa opinnäytetyön kanssa eteenpäin järjestelmällisesti, vaihe vaiheelta.

Vaikka opinnäytetyö projektina on ollut iso ja työläs, tuntuu minusta, että työskentelyni tämän parissa on ollut sujuvaa, enkä ole kohdannut suurempia motivaatiokarikoita tai pattitilanteita.

Koen saaneeni paljon uusia näkökantoja kuvittamiseen niin teknisellä kuin teoreettisellakin tasolla ja tämän ansiosta oppimiselle asettamani tavoitteet ovat täyttyneet projektin suhteen. Opin myös paljon itsestäni ison itsenäisen projektin pyörittäjänä. Uskon, että tämä ei suinkaan tule olemaan viimeinen lastenkirjan kuvitus ja taitto, minkä tulen omatoimisesti tekemään.

Jos jotain voisin tehdä toisin, niin olisin aloittanut lähdekirjallisuuden lukemisen aihehtani silmällä pitäen jo hyvissä ajoin ennen itse projektin aloittamista. Näin ollen olisin saanut lukemastani suuremman hyödyn heti opinnäytetyön alkuvaiheille.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi oli minulle antoisa ja hyvä kokemus, sekä oivallinen päätös opinnoille Muotoiluinstituutissa.

6. LÄHTEET

6.1 Kirjallisuuslähteet:

- Ahjopalo-Nieminen, Tarja. 1999. Kuvittajan keinot. Jyväskylä. Gummerus Kirja- paino Oy.
- Hatva, Anja 1997. Satu ja sen kuvat. Teoksessa Sadun voimat 2 - Polunpäitä sadun maailmaan. Toim. Jokipalo, Johanna. Helsinki. Maaseudun sivistysliitto.
- Hatva, Anja 1993. Kuvittaminen. Rakennustieto Oy. Helsinki. Karisto Oy.
- Heimonen, Emilia 2011. Se mikä pistää - Kuvakirjanlukuhetken ja kuvakirjan merkitys lapselle. Lapin yliopisto Kuvataidekasvatus Pro gradu -tutkielma Julkaisun pysyvä osoite on <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201115131120>
- Heinimaa, Elisse 2001. Kuvakirjat lapsen ja aikuisen maailmassa. Teoksessa Avaa lastenkirja. Toim. Suojala, Marja & Karjalainen, Maija. Helsinki. Lasten keskus.
- Huovinen, Aira 2003. Yksi kuva, tuhat sanaa? - Satukuvan merkitys lapselle. Teoksessa Kuvittaen - Käyttökuvan muotoja, merkityksiä ja mahdollisuuksia. Toim. Ylimartimo, Sisko & Brusila, Riitta. Rovaniemi. Lapin yliopistopaino.
- Ihonen, Markku 2003. Suomalainen lastenkirjallisuus 1800-luvulla. Teoksessa Pieni suuri maailma. Suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden historia. Toim. Grönn, Karl, Huhtala, Liisi, Loivamaa, Ismo & Laukka, Maria. Hämeenlinna. Tammi.
- Laukka, Maria 2003. Suomalaisen lastenkirjakuviituksen kehitys. Teoksessa Pieni suuri maailma. Suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden historia. Toim. Grönn, Karl, Huhtala, Liisi, Loivamaa, Ismo & Laukka, Maria. Hämeenlinna. Tammi.
- Laukka, Maria 2001. Kuvakirjan vuosikymmenet. Teoksessa Tutkiva katse kuvakirjaan. Toim. Raussi, Raija & Rättyä, Kaisu. BTJ Kirjastopalvelu Oy. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Majaluoma, Markus 2001. Lastenkuvakirjoja - kenelle ja miksi. Teoksessa Tutkiva katse kuvakirjaan. Toim. Raussi, Raija & Rättyä, Kaisu. BTJ Kirjastopalvelu Oy. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Rantanen, Lasse 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty? Hill and Knowlton Finland Oy. Libris Oy.
- Ylimartimo, Sisko. 2001. Kanssa ja lisää, vaiko ohi tai jopa vastaan? Lastenkirjan kuvittaja, myötä- ja mielikuvittelijana. Teoksessa Tutkiva katse kuvakirjaan. Toim. K. Rättyä, R. Raussi. BTJ Kirjastopalvelu Oy. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

6.2 Kuvälähteet:

Kirjat:

Franzon, Päivi ja Airola, Sari. 2006. Surusaappaat. Helsinki. Lastenkeskus.

Jansson, Tove. 2001. The Book about Moomin, Mymble and Little My. Sort Of Books.

Kunnas, Mauri ja Kunnas, Tarja. 1992. Koirien Kalevala. Helsinki. Otava.

Majaluoma, Markus. 2007. Taiteilijaelämää – Pipsa ja Herra Pompidoun kiertävä sirkus. WS Bookwell Oy. Porvoo. WSOY.

Internet:

Burna, Dick. Milla kani. <http://www.unilang.org/viewtopic.php?f=11&t=8068> haettu 23.2.2013

Kunnas, Mauri. Herra Hakkarainen. <http://www.herrahakkaraisentalo.net/> haettu 26.2.2013
Potter, Beatrix. Petteri kaniini. http://www.peterrabbit.com/en/fun_and_games/meet_the_characters/peter_rabbit haettu 23.2.2013

Topelius, Zacharias. 1847. Sagor. http://www.sls.fi/topelius/press/pressbilder/3_full.jpg haettu 20.2.2013

Warner Bros Studios. Väiski Vemmelsääri. <http://www.hdwalle.com/2012/02/bugs-bunny.html> haettu 23.3.2013

Zarraluki, Guim Tió. Annie. <http://guimtio.blogspot.fi/2010/10/annie.html> haettu 26.2.2013

Zarraluki, Guim Tió. Beauty & Beast: Edith. <http://guimtio.blogspot.fi/2012/07/beauty-beast.html> haettu 26.2.2013

6.3 Inspiraation lähteet:

Kirjat:

Franzon, Päivi ja Airola, Sari. 2006. Surusaappaat. Helsinki. Lastenkeskus.

Jansson, Tove. 2001. The Book about Moomin, Mymble and Little My. Sort Of Books.

Kunnas, Mauri ja Kunnas, Tarja. 1992. Koirien Kalevala. Helsinki. Otava.

Lacombe, Benjamin. 2009. La mélodie des tuyaux. Edelvives.

Majaluoma, Markus. 2007. Taiteilijaelämää – Pipsa ja Herra Pompidoun kiertävä sirkus. WS Bookwell Oy. Porvoo. WSOY

Majala, Marikka & Virta, Juha. 2011. Sylvi Kepposen kirjekaveri. Otava Kirjapaino Oy. Keuruu. Otava.

Venho, Johanna & Syväjärvi, Annastiina. 2010. Utare-Ursulan onnenapila. WS Bookwell Oy. Porvoo. WSOY

Muut:

Näyttely. Kuin silloin ennen — lasten elämää Rudolf Koivun kuvittamana. Lahden Historiallinen museo 19.2.2013

7. LIITTEET:

7.1 TARINA:

Kaniiniperheen lapset olivat kasvaneet isoiksi. Se tarkoitti sitä, että äitikaniinin oli aika palata töihin. Kaniiniperheessä oli paljon lapsia. Todella paljon! Lasten vieminen päiväkotiin tuntui kaniiniäidistä mahdottomalta ajatukselta. Niinpä kaniiniäiti päätti hankkia lastenhoitajan kotiin.

Lapset eivät ilahtuneet kuullessaan äidin töihinpaluusta. Vieras lastenhoitajakin tuntui pelottavalta ajatukselta. Lapset tekivät äidille listan, millainen lastenhoitajan pitäisi olla:

ei liian iso,
eikä liian pieni,
sopivan kokoinen,
ei liian nopea,
eikä liian hidas,
rauhallinen,
ei liian kovaääninen,
eikä liian hiljainen,
kaunisääninen,
ystävällinen, kiltti,
pehmoinen ja
äidintuoksuinen.

Kaniiniäiti laittoi lehteen ilmoituksen lastenhoitajan paikasta.

Ensimmäinen lastenhoitajaehdokas saapui varhain seuraavana aamuna. Lapsia jännitti ja he piiloutuivat kaikki sängyn alle kuullessaan koputuksen. Äiti päästi lastenhoitajaehdokkaan sisään.

Lastenhoitajan askeleet olivat raskaat ja koko huone pimeni, kun hän tuli sisälle. Äiti pyysi hoitajaa istumaan. Lapset näkivät sängyn alta lastenhoitajan pienen ruskea hännän sekä suuren takamuksen. He tiesivät heti, että tämä hoitaja on heidän kotiinsa aivan liian iso.

Äitikaniini tuli samaan tulokseen ja kertoi karhumuorille, ettei hän ole sopiva lastenhoitaja kaniiniperheen lapsille.

Toinen lastenhoitajaksi pyrkivä saapui aamupäivällä. Hän tuli niin hiljaa, ettei äitikani kuullut hänen tuloaan. Tämä ehdokas oli aivan liian rauhaton istumaan aloilleen haastattelun ajaksi. Pitkä, kapea häntä huis ki huoneen nurkasta nurkkaan, kun se kipitelti tutkimaan paikkoja. Välillä koko hoitaja katosi näkyvistä. Lasten pää meni siitä menosta ihan pyörälle. Ei, tämä hoitaja on aivan liian pieni ja nopea. Piiskanlaila heiluva häntä tuntui pelottavalta.

Äitikaniini teki saman johtopäätöksen ja kertoi tati Metsäpäästäiselle, ettei hän ole sopiva lastenhoitaja kaniiniperheen lapsille.

Puolenpäivän aikaan koputti kaniperheen oveen kolmas lastenhoitajaehdokas. Lapset piiloutuivat sängyn alle. Tämän lastenhoitajan askeleet olivat kepeät ja sängyn alle näkyvä häntä oli kaunis. Puheääni kuulosi miellyttävältä. Punaruskea häntä, jossa oli hienostunut valkoinen hännänpää, liikahteli lempeästi ja pehmeästi. Voi, miten ihana! Mutta tämä lastenhoitaja olisi kaniiniperheelle aivan liian hieno!

Äitikaniini totesi kettuneidille, ettei hän ollut sopiva lastenhoitaja kaniiniperheen lapsille.

Iltapäivällä saapui neljäs lastenhoitajaehdokas. Hän tuli sisälle määrätietoisin askelin. Sängyn alta lapset näkivät hassun, litteän hännän. Kun lastenhoitaja istuutui, hän läimäytti hännällään lattiaan. Kuului kova pamahdus ja lapset hyppäsivät säikähdyksestä ilmaan niin, että löivät pänsä sängyn pohjaan. Hui, tämä olisi liian kovaääninen lastenhoitaja!

Äitikaniini säikähti ja ilmoitti herra Majavalle, ettei hän ole sopiva lastenhoitaja kaniiniperheen lapsille.

Illalla, kun lapset olivat jo menossa nukkumaan, oveen koputettiin. Lapset ryntäsivät piiloon sängyn alle ja äiti meni avamaan oven. Oven takana oli vielä yksi lastenhoitajaehdokas. Hän tuli sisään rauhallisin askelin ja istuutui keskustelemaan äitikaniini kanssa. Sängyn alle näkyi hoitajan häntä. Se oli pyöreä, pehmeä ja sopivan kokoinen. Tässä taisi istua juuri sopiva lastenhoitaja kaniiniperheelle.

Äitikaniini oli samaa mieltä ja hän pyysi setä Kaniinia aloittamaan kaniiniperheen lastenhoitajan työt seuraavana aamuna.

Pikkukaniinit tulivat esiin tervehtimään uutta lastenhoitajaa. Lastenhoitaja näytti kiltiltä ja hänellä oli ystävälliset silmät. Tämän hoitajan kanssa lapset kyllä pärjäisivät, vaikka hän tuskin koskaan tuoksuisi yhtä ihanalle kuin äitikaniini.

7.2 Kirjan layout

Lapsot eivät lähtäneet koulussaan kättä
töihinäkosta. Yksi lastenhoitajakin
tuntui pelottavaksi ajatuksista.

Lapsot tekivät äidille listan, millainen
lastenhoitajan pitäisi olla:

ei liian iso,
eikä liian pieni,
sopivan kokoinen,
ei liian nopea,
eikä liian hidas,
rauhallinen,
ei liian kovaaääninen,
eikä liian hiljainen,
kaunisääninen,
ystävällinen, koltti,
peluriton ja
sielintuoksuinen.

Kuninikki lausoi listan
lirrellänsä lastenhoitajan
puolesta.

Äitikaninini veti saman johtajuuksien ja
kerroksi Miespääkötänsä, että hän oli
sopiva lastenhoitaja kaulinipertsen lapaille.

Enemmän lastenhoitajatehdoksia saapui varhain
suuravansa aamuna. Lapsia jättäiti ja he pilleutuivat
kaikki siingyn alle koulussaan koulutukseen.
Äiti päätti lastenhoitajatehdoksan siintä.

Lastenhoitajan akseliset olivat raskaat ja haku
huone pimeä, kun hän tuli siokille. Äiti pyysi
hoitajaa istumaan. Lapsot näkivät siingyn alla
lastenhoitajaa pienen ruskean hännän sekä
suuren takkivatsan. He tuihoiti huti, että tämä
hoitaja oli heidän kotinsa siingyn liian iso.

Äitiäntini tuli surmaan tuikkosen ja
kerrot kartanustarille, ettei hän ole sopiva
lastenhoitaja kaniinperheen lapuille.

Äitiäntini oiki surmaa juhojuhoitukseen ja
kerrot tälli Meisäpöytäiselle, ettei hän ole
sopiva lastenhoitaja kaniinperheen lapuille.

Tämän lastenhoitajaksi pyrkivä saapui
asennuksella. Hän tuli niin hiljaa,
ettei kukaan kuulut hänen tuloaan.
Tämä ehdokas oli aivan liian rauhallinen
istumaan aistilleen haastettujen ajakset.
Pitäk, kapea häntä liuiski haastetta
merkasta porkkaan, kun se käänteli
tutkimaan pitäkönsä. Väliä koko hoitaja
katsoi näkyvistä. Lasten päit meni siinä
menosta ihan pyöräille. Ei, tämä hoitaja on
aivan liian pieni ja nopea. Pitäkönsällä
lehdessä häntä tuntui pelettävä.

Puolempitien aikaan lupatti kaniinperheen orson kolmas
lastenhoitajehökönsä. Lapset pilottivat äänyn alle.
Tämän lastenhoitajan aikeet olivat kovat ja äänyn
alle näkyvät häntä oli kunnia. Puheiden kunnia
miellyttävillä. Puumarukon häntä, jossa oli hämmentävä
vilkottava hämmentävä, liikkuvasti kumpot ja petimet.
Voi, miten ihana! Mutta tämä lastenhoitaja ottoi
kaniinperheelle aivan liian häntä!

Äitkäni oli kauranvilli. Että hän oli sopiva lastenhoitaja kaikkien perheen lapsille.

Äitkäni säikähti ja ilmoitti
herra Majavalle, että hän oli sopiva
lastenhoitaja kanttiperheen lapsille.

Ilapäivillä saapui neijä lastenhoitajaksi.
Hän tuli sisälle rauhattomasti ahoon. Sängyn
alla lapset nukkivat haavun, liisän hännän. Kun
lastenhoitaja istuutui, hän läimäytti hännällänsä
lattiaan. Kuntol kova pamahtus ja lapset
hyppäivät siikahylkösä ilmaan niin, että
virrat pötkähtivät sängyn pohjaan. Tui, tämä ei
ollut kovaaninen lastenhoitaja!

Ilalla, kun lapset eivät jo menneet nukkumaan, oven
kannattiin. Lapset ryntäsivät pitkin sängyn alle ja lähti maali
avamaan oven. Oven takana oli vielä yksi lastenhoitajadokas.
Hän tuli sisään rauhattomasti ahoon ja istuutui keskustelemaan
äitkäni kanssa. Sängyn alle näkyi toimijan häntä. Se oli
pyöreä, pehmeä ja sopivan kokoinen. Tästä tui istus juuri sopiva
lastenhoitaja kanttiperheelle.

Äitihamini oli samaa mieltä ja hän pyysi
että Katiinia aloittamaan kassaliperehän
huteriloittajan työt seuraavana aamuna.

Pikkukassini tulivat usein tervehdymään meitä
kassaliperehän. Kassaliperehän näytti kilttiä ja
hämmäsi oli ystäväillään silmiin. Tämän kotijon
kanssa lapset kyllä pärjäsivät, vaikka hän trokkin
kassan takaisin ystäväille kuin äitillään.

An illustration of three rabbits. The rabbit on the left is holding a large, light-colored sign. The rabbit in the center is looking forward with its hands clasped. The rabbit on the right is looking towards the sign. The background behind them is a soft, textured pattern of pink and orange. The rest of the page is blank white.

Kiitokset:

Nina Kilpimaa-Lipasti
Eero Aulio
Tiina Aulio
Anita Polkutie
Jarkko Hyytiäinen
Kari Halme
GR08

